

ሐዋርያዊ ቅብብሎሽ

ከሰብዓው አንዱ ከሆነው ከቅዱስ ታዴዎስ *(አዳይ)* እስከ ዘመናችን ድረስ

በዚህ የቅብብሎሽ መሰመር፦

ብፁዕ*

Garland F. Byers, Jr., J.D., D.D.‡

የአሕዛብ ጳጳስ፣ በሐዋርያዊ ተልእኮ

1. ቅዱስ ታዴዎስ (አዳይ)፣ ከሰብዓው አንዱ [ካኦ]

እ.ኤ.አ. በ*30* ገደማ ከሰብዓው አንዱ ሆኖ በክርስቶስ ተላከ *(የሉቃስ ወንጌል 10:1)*

ይህ የሐዋርያዊ ቅብብሎሽ መሰመር እ.ኤ.አ. በ30 ገደማ ከነበረው ከሐዋርያው ታዴዎስ (አዳይ) ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ ይዘልቃል፤ ይህም እስከ 2026 እ.ኤ.አ. ድረስ 1,996 ዓመታትን ያካልላል።

ከቅዱስ ታዴዎስ *(አዳይ)* እስከ ምሥራቁ ካቶሊኮስ-ፓትርያርክ ሺሙን *18*ኛ ሩቢል ድረስ ያለው ቅብብሎሽ የአሦር የምሥራቅ ቤተ ክርስቲያን የሚጠብቀውን የካቶሊኮስ-ፓትርያርኮች ዝርዝር ይከተላል፤ ይህም የምሥራቅ ቤተ ክርስቲያን የራሷን ሐዋርያዊ ቅብብሎሽ እስከ ቅዱስ ታዴዎስ *(አዳይ)* እና እስከ ሐዋርያው ቅዱስ ቶማስ ድረስ የምትከታተልበት ያው ዝርዝር ነው።

ቅዱስ ታዴዎስ *(አዳይ)* በምሥራቅ አብያተ ክርስቲያናት ከሰብዓው ሐዋርያት አንዱ ሆኖ ይከበራል፦ በዓሉን ኦገስት *21* ቀን በምታከብረውና በጃንዋሪ *4* ቀን በአንድነት ከሚከበሩት ከሰብዓው ሐዋርያት በምትቆጥረው በምሥራቅ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን፤ እንዲሁም የኤዴሳ ሐዋርያ አድርገው በሚያከብሩት በአሦር የምሥራቅ ቤተ ክርስቲያን፣ በከለዳውያን ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያንና በሶርያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን። የታሪክ ጸሐፊው አውሳብዮስ እ.ኤ.አ. በ*325* ገደማ፣ ቅዱስ ቶማስ «ከሰብዓው አንዱ የሆነውን ሐዋርያውን ታዴዎስን» ወደ ኤዴሳ እንደ ላከው መዝግቧል።

የጵጵስና ሢመት ከአንዱ ወደ ቀጣዩ የተፈጸመው ከዚህ በታች በተጠቀሱት አብያተ ክርስቲያናት በኩል ነው።

በዚህ መሰመር ውስጥ ያሉ አንዳንድ ጳጳሳት በቅዱሳንነትም ይከበራሉ። ከስማቸው አጠገብ ያሉት ምልክቶች የሚመለከቱት የሕይወትን ቅድስና ብቻ ነው። የማንኛውንም ሢመት ሕጋዊነት አይነኩም፤

በቅዱሳንነት ቢከበርም ባይከበርም፣ የተዘረዘረው እያንዳንዱ ጳጳስ በቅብብሎሹ ውስጥ ያለውን ሰፍራ በእኩልነት ይይዛል።

ቅ. ቅዱስ፦ እንዲት ቤተ ክርስቲያን የጀግንነት ቅድስና ሕይወት እንደ ኖረና አሁን ከእግዚአብሔር ጋር እንዳለ በይፋ የምታከብረው፣ መታሰቢያውንም በቀን መቁጠሪያዋ የምትጠብቅለት ሰው። በጥንቲቱ ቤተ ክርስቲያን ቅዱሳን የሚታወቁት በምእመናንና በጳጳሶቻቸው ይሁንታ ነበር፤ በኋላ ግን በሮማ ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን በይፋ የቅድስና አዋጅ (ካኖናይዜሽን)፣ በምሥራቅ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ደግሞ በክብረ ቅድስና አዋጅ ሆነ።

ቡሩክ ቡሩክ፦ በሮማ ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን፣ ቅዱስ ተብሎ በይፋ ከመታወጁ በፊት ያለውን መደበኛ ደረጃ፣ ማለትም የቡሩክነት ዕውቅና ያገኘ ሰው።

ካ በሮማ ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን እንደ ቅዱስ ወይም እንደ ቡሩክ የሚከበር።

ካኦ በሮማ ካቶሊክም በምሥራቅ ኦርቶዶክስም አብያተ ክርስቲያናት ቅዱስ ሆኖ ይከበራል።

ቀይ ሰማዕት፦ ስለ እምነት ሕይወቱን የሰጠ።

አብያተ ክርስቲያናት ቅዱስ ማን እንደ ሆነ ሁልጊዜ አይስማሙም። አንዲቱ ሌላዋ የማታከብረውን ሰው ልታከብር ትችላለች፤ ምልክቶቹም እያንዳንዱን የትኛዋ ቤተ ክርስቲያን እንደምታከብረው ያሳያሉ።

ስሌውቅያ-ክቴሲፎን

ቅዱስ ቶማስ ወደ ኤዴሳ በላከው፣ ከሰብዓው አንዱ በሆነው በቅዱስ ታዴዎስ *(አዳይ)* እና በደቀ መዛሙርቱ በቅዱሳን አጋይና ማሪ የተመሠረተችው የምሥራቅ ቤተ ክርስቲያን። መንበራቸው በስሌውቅያ-ክቴሲፎን፣ በኋላም በባግዳድ የነበረው የምሥራቅ ካቶሊኮስ-ፓትርያርኮች፣ ከቅዱስ አጋይ እስከ ሸምዖን ፴ኛ ኢሾያሕብ ድረስ።

2. ማር አጋይ ..... 66 ገደማ
3. ቅዱስ ማር ማሪ [ካ] ..... 81 ገደማ
4. ማር አብሪሶ ..... 121 ገደማ
5. አብርሃም 1ኛ ..... 159 ገደማ
6. ማር ያዕቆብ 1ኛ ..... 190 ገደማ
7. ማር አሐዱቡይ ..... 204 ገደማ
8. ማር ሻሕሉፋ ..... 220 ገደማ
9. ማር ፓፓ ባር አጋይ ..... 280 ገደማ
10. ቅዱስ ማር ሸምዖን ባር ሳባዔ [ካኦ] ሰማዕት ... 329
11. ቅዱስ ማር ሻሕዶስት [ካኦ] ሰማዕት 341
12. ቅዱስ ማር ባርባዕሸሚን [ካኦ] ሰማዕት 343
13. ማር ቶማርሳ 363
14. ማር ቀዮማ 377
15. ማር ይስሐቅ 399
16. ማር አሐ 410
17. ማር ያህባላሃ 1ኛ 415
18. ማር ማዓና 420
19. ማር ቆርቦክት 421
20. ማር ዳዲሾ 421
21. ማር ባቦዋይ 457
22. አካቅዮስ 485
23. ማር ባባይ 497
24. ማር ሺላ 503
25. ማር ኤልሳዕ 524
26. ማር ጳውሎስ 539
27. ማር አባ 1ኛ 540
28. ዮሴፍ 552
29. ማር ሕዝቅኤል 570
30. ማር ኢሾያሕብ 1ኛ 582
31. ማር ሳብሪሾ 1ኛ 596

32. ማር ጎርጎርዮስ 605
33. ማር ኢሾያሕብ 2ኛ 628
34. ማር ማሬሜሕ 646
35. ማር ኢሾያሕብ 3ኛ 649
36. ማር ጊዋርጊስ 1ኛ 661
37. ማር ዮሐናን 1ኛ 680
38. ማር ሕናኒሾ 1ኛ 686
39. ማር ሰሊባ-ዝኻ 714
40. ማር ፔትዮን 731
41. ማር አባ 2ኛ 741
42. ማር ያዕቆብ 2ኛ 754
43. ማር ሕናኒሾ 2ኛ 775
44. ጢሞቴዎስ 1ኛ 780
45. ማር ኢሾ ባር ኑን 823
46. ማር ጊዋርጊስ 2ኛ 828
47. ማር ሳብሪሾ 2ኛ 831
48. ማር አብርሃም 2ኛ 837
49. ቴዎዶስዮስ 853
50. ማር ሳርጊስ 860
51. ማር ሄኖስ 877
52. ማር ዮሐናን 2ኛ 884
53. ማር ዮሐናን 3ኛ 893
54. ማር ዮሐናን 4ኛ 900
55. ማር አብርሃም 3ኛ 906
56. ማር አማኑኤል 1ኛ 937
57. ማር እስራኤል 961
58. ማር አብዲሾ 1ኛ 963
59. ማር ማሪ 2ኛ 987
60. ማር ዮሐናን 5ኛ 1000
61. ማር ዮሐናን 6ኛ 1012
62. ማር ኢሾያሕብ 4ኛ 1020
63. ማር ኤልያ 1ኛ 1028
64. ማር ዮሐናን 7ኛ 1049
65. ማር ሳብሪሾ 3ኛ 1064
66. ማር አብዲሾ 2ኛ 1074
67. ማር መኪኻ 1ኛ 1092
68. ማር ኤልያ 2ኛ 1111
69. ማር ባር ሳውማ 1134
70. ማር አብዲሾ 3ኛ 1139
71. ማር ኢሾያሕብ 5ኛ 1149
72. ማር ኤልያ 3ኛ 1176
73. ማር ያህባላሃ 2ኛ 1190
74. ማር ሳብሪሾ 4ኛ 1222
75. ማር ሳብሪሾ 5ኛ 1226
76. ማር መኪኻ 2ኛ 1257
77. ማር ዴንሐ 1ኛ 1265
78. ማር ያህባላሃ 3ኛ 1281
79. ጢሞቴዎስ 2ኛ 1318
80. ማር ዴንሐ 2ኛ 1336
81. ማር ሽምዖን 2ኛ 1385 ገደማ
82. ማር ኤልያ 4ኛ 1405 ገደማ
83. ማር ሽምዖን 3ኛ 1425 ገደማ
84. ማር ሽምዖን 4ኛ 1437 ገደማ
85. ማር ሽምዖን 5ኛ 1497
86. ማር ኤልያ 5ኛ 1502
87. ማር ሽምዖን 6ኛ 1504
88. ማር ሽምዖን 7ኛ ኢሾያሕብ 1539

የሺሙን መስመር

ከ*1553* እ.ኤ.አ. ጀምሮ፣ የምሥራቅ ቤተ ክርስቲያን የቅዱሳን አዳይና ማሪ ተተኪዎች አድርጋ የምትቈጥራቸው የሺሙን መስመር ካቶሊኮስ-ፓትርያርኮች፣ እስከ ሺሙን *18*ኛ ሩቢል ድረስ።

89. ማር ሺሙን 8ኛ ዮሐናን ሱላቃ 1553
90. ማር አብዲሾ 4ኛ ማሮን 1555
91. ማር ያህባላሃ 4ኛ 1577
92. ማር ሺሙን 9ኛ ዲንኻ 1580
93. ማር ሺሙን 10ኛ ኤልያ 1600
94. ማር ሺሙን 11ኛ ኤሹዮው 1638

95. ማር ሺሙን 12ኛ ዮአላሃ 1656
96. ማር ሺሙን 13ኛ ዲንካ 1662
97. ማር ሺሙን 14ኛ ሽሌሞን 1700
98. ማር ሺሙን 15ኛ መቅደሲ ሚካኢል 1740
99. ማር ሺሙን 16ኛ ዮሐናን 1780
100. ማር ሺሙን 17ኛ አብርሃም 1820
101. ማር ሺሙን 18ኛ ሩቢል 1861

ሕንድ

በ*1862* እ.ኤ.አ. በፓትርያርክ ሺሙን *18*ኛ የሕንድ ሜትሮፖሊታን ሆኖ ከተሾመው ከማር አብዲሾ ጀምሮ፣ እያንዳንዱ ጳጳስ ከእርሱ በፊት በተዘረዘረው ጳጳስ ተሹሟል።

102. እንጦንስ ቶንዳናት (ማር አብዲሾ) 1862
103. ሉዊስ ማሪያኖ ሶዋሬስ (ማር ባስልዮስ) 1899

እንግሊዝ

በ*1902* እ.ኤ.አ. የመርሲያ ጳጳስ ሆኖ ከተሾመው ከማር ያዕቆብ ጀምሮ፣ እያንዳንዱ ጳጳስ ከእርሱ በፊት በተዘረዘረው ጳጳስ ተሾሟል።

104. ኤልሪክ ቨርነን ሄርፎርድ (ማር ያዕቆብ) 1902
105. ዊልያም ሰታንሊ ማክቢን ናይት (ማር ፓውሎስ) 1925
106. ሄድሊ ካዋርድ ባርትሌት 1931
107. ሂው ጆርጅ ደ ዊልሞት ኒውማን (ማር ጊዮርጊስ) 1945
108. ሪቻርድ ኬኔት ሀርገን 1946

ሰዊድንና አሜሪካ

ከሰዊድናዊው ከቤርቲል ፐርሶን ጀምሮ ይህን ቅብብሎሽ እስከ ዛሬ ድረስ እስካደረሰው ጳጳስ ድረስ።

109. ኒልስ ቤርቲል አሌክሳንደር ፐርሶን 1985
110. ሳሙኤል ጊዶ ጁኒየር 2004

111.

Garland F. Byers, Jr.

2013

ከምሥራቅ ካቶሊኮስ-ፓትርያርክ ጋር የጋራ ቅብብሎሽ

የአሁኑ የአሦር የምሥራቅ ቤተ ክርስቲያን ካቶሊኮስ-ፓትርያርክ ማር አዋ 3ኛና ጳጳስ ባየርስ፣ ያች ቤተ ክርስቲያን ዝርዝራቸውን እንደምትጠብቀው፣ ከቅዱስ ታዴዎስ (አዳይ) እስከ ማር ሺሙን 18ኛ ሩቢል (ካቶሊኮስ-ፓትርያርክ 1861-1903 እ.ኤ.አ.) ድረስ ያለውን የምሥራቅ ካቶሊኮስ-ፓትርያርኮች ቅብብሎሽ ይጋራሉ፤ ማር ሺሙን 18ኛ ሩቢል በ1862 እ.ኤ.አ. በጳጳስ ባየርስ መሰመር የሚገኘውን ማር አብዲሾን (እንጦንስ ቶንዳናት) ሾሟል።

ክህነት

ሹመት

አገልግሎት

ኤፕሪል 20 ቀን 2013 እ.ኤ.አ. Lutheran Orthodox Church, Inc. በተባለው ድርጅት ውስጥ ሢመተ ጵጵስና ተቀበሉ፤

ኦገስት 17 ቀን 2008 እ.ኤ.አ.፣ በእጅ መጫን፣ St. Paul’s Lutheran Orthodox Chapel ውስጥ፣ ፓልመርተን፣ ፔንሰልቬንያ።

ሢመተ ጵጵስና

ኤፕሪል 20 ቀን 2013 እ.ኤ.አ.፣ በቅዱስ ቁርባን አከባበር ወቅት በእጅ መጫን፣ St. Paul’s Lutheran Orthodox Chapel ውስጥ፤ ቤተ ጸሎቱ በዚያ ዕለት የተሰበሰበው American Legion Post 16 ውስጥ ነበር፣ ስላቲንግተን፣ ፔንሰልቬንያ።

ዋና ሿሚ

ብፁዕ ሳሙኤል ጊዶ ጁኒየር

ተባባሪ ሿሚዎች

ጳጳስ ብራድሊ ኤ. ቫርቪል
ጳጳስ ማይክል ባዩስ
ጳጳስ ጄምስ ቶምሰን
የሹመትና የሢመተ ጵጵስና የምስክር ወረቀቶች ከሢመቱ ፎቶግራፎች ጋር ስለ ጳጳሱ በሚለው ገጽ ላይ ቀርበዋል።

ከዚያም በዚሁ ድርጅት ውስጥ Western North Carolina ሀገረ ሰብከት ሊቀ ጳጳሳት ሆነው አገልግለዋል። ጳጳስ ባየርስ ከዚያ ድርጅት ጋር ከእንግዲህ ግንኙነት የላቸውም።

የሥነ መለኮት ዶክተር (*honoris causa*)፤ ኤፕሪል 20 ቀን 2013 እ.ኤ.አ. Lutheran Orthodox Church, Inc. የሰጠው።

Amharic Scripture quotations: copyright © 1962, 2003 United Bible Societies. Revised Amharic Bible in XML (2003). Printed version by United Bible Societies (C)1962. E-Text in transliterated ASCII format by Lapsley/Brooks Foundation 1994. Unicode UTF-8 transformation and XML-tagging by Dirk Röckmann 2003 (www.nt-text.net). With kind permission of the Bible Society of Ethiopia. Every non-commercial work using this data in any form must fully include this copyright statement! Every commercial use of parts or the complete data in any form needs written permission of the Bible Society of Ethiopia!

የኤዴሳ ሐዋርያ የቅዱስ ታዴዎስ ሥዕል፣ በስሌዳ ላይ በስም ቀለም የተሣለ፣ 10ኛው ክፍለ ዘመን፣ ከንጉሥ አብጋር ባለ ሦስት ክፍል ሥዕል የተወሰደ፣ የሲና ተራራ የቅድስት ካትሪን ገዳም። የምስሉ ምንጭ፦ Wikimedia Commons፣ የሕዝብ ንብረት (public domain)፤ ከመጀመሪያው ምስል ተቆርጦ መጠኑ ተቀይሯል።